

NOTAT

Telefon 48 20 50 00

EAN-nr: 5798001686235
CVR/SE-nr.: 29 19 06 23

Dato: 12. juni 2014

Notat om sociale klausuler vedr. byggeri – svar på spørgsmål stillet på forretningsudvalgets møde den 3. juni 2014

1. Når der i indstillingen står anført, at formålet er at sikre at regionen overholder ILO's konvention om arbejdsmarkedsforhold, kan det så oplyses hvoraf det fremgår, at regionen er forpligtet af ILO's konvention nr. 94?
2. Hvornår er der tale om såkaldt social dumping?
3. Kan det oplyses, om der har foregået såkaldt social dumping på bygge- og anlægsopgaver for regionen?
4. Gælder arbejdsklausulen også for en dansk virksomhed?
5. Gælder arbejdsklausulen for de dele af bygge- og anlægsopgaven, der udføres i udlandet?
6. Hvilken løn skal en virksomhed – hhv. en virksomhed fra Gentofte, Esbjerg eller Gdansk betale for en byggeleder som er funktionær og hvor kan disse i udbudsfasen indhente oplysninger herom?
7. Er der foretaget en økonomisk beregning af erstatningsbeløb som regionen kan komme til at betale, hvis en virksomhed anlægger sag om at et udbud med vilkår som krævet af regionen strider mod udbudsretten?
8. Hvilke internationale konventioner henvises der til i regionens standardkontrakter og hvad er deres indhold?
9. Hvilke oplysninger skal fremgå af de krævede ID-kort?
10. Har der været fagforeninger, der har tilbudt at udføre kontrolfunktionen i Gentofte og København?

11. Hvad vil kontrollen koste?

12. Er der beregnet, hvor meget byggeriet vil koste hhv. med og uden arbejdsklausuler?

Svar:

Ad spørgsmål 1)

Af det statslige cirkulære nr. 115 af 27. juni 1990 om ILO-konventionen nr. 94 fremgår det, at overnævnte konvention, der gælder for statslige bygge- og anlægsarbejder, henstilles til også at blive anvendt af kommuner og amtskommuner. Indholdet af ILO-konventionens bestemmelser har været anvendt i de amtslige kontrakter, og denne praksis er ført videre i bygge- og anlægskontrakter også efter regionernes dannelse.

Ad spørgsmål 2)

Beskæftigelsesministeriet har følgende udlægning af begrebet social dumping:

”Social dumping betyder dårlige vilkår for udenlandske medarbejdere, og det betyder unfair konkurrence for det danske erhvervsliv. Der findes ikke en entydig definition af begrebet ’social dumping’. Normalt bruges begrebet social dumping om forhold, hvor udenlandske lønmodtagere har løn- og arbejdsvilkår, som ligger under det sædvanlige danske niveau. Det sædvanlige danske niveau betyder, at vilkårene skal kunne måle sig med de vilkår, som gælder efter overenskomsten for det pågældende faglige område.

Det er som udgangspunkt arbejdsmarkedets parter, som kan vurdere, om vilkårene for udenlandske lønmodtagere er i overensstemmelse med overenskomsten.

Social dumping bruges også om situationer på arbejdsmarkedet, hvor udenlandske virksomheder opererer i Danmark uden at leve op til danske love og regler om fx skat, arbejdsmiljø eller social sikring.

Derudover kan der være tale om social dumping, hvis udlændinge, der reelt er i en form for ansættelsesforhold hos en virksomhed, fremstår som en enkeltmandsvirksomhed – også kaldet ’falske selvstændige’ – eller en anden selskabskonstruktion for at undgå de regler, som gælder for ansættelsesforhold, fx at fagbevægelsen kan kræve overenskomst.

Definitionen af social dumping uddybes også i Udvalget om modvirkning af social dumpings rapport fra oktober 2012.”

Ad spørgsmål 3)

Administrationen er ikke bekendt med tilfælde af social dumping i Region Hovedstaden.

Ad spørgsmål 4)

Ja, arbejdsklausulen om ordnede løn og ansættelsesvilkår gælder for kontraktparten og vedkommendes underleverandører, uanset nationalitet.

Ad spørgsmål 5)

Ordlyden af arbejdsklausulen i regionens kontrakter lyder således: ” *Entreprenøren skal således sikre, at opfyldelse af kontrakten i det hele sker i overensstemmelse med de grundlæggende og internationalt anerkendte arbejdsklausuler. Bygherren ønsker i medfør af ILO-konvention nr. 94 om arbejdsklausuler i offentlige kontrakter at sikre, at Entreprenøren og eventuelle underentreprenører/-leverandører tilsikrer arbejdere løn, herunder særlige ydelser, arbejdstid og andre arbejdsvilkår, som ikke er mindre gunstige end dem, der er gældende i henhold til kollektiv overenskomst, voldgiftskendelse, nationale love eller administrative forskrifter, og som gælder for arbejde af samme art inden for vedkommende fag eller industri på den egn, hvor arbejdet udføres. Entreprenøren er således forpligtet til at sikre medarbejdere beskæftiget i Danmark med opgavens udførelse løn- og ansættelsesvilkår som nævnt ovenfor og er forpligtet til at orientere de ansatte om de gældende arbejdsvilkår*”.

Region Hovedstaden har med sin kontraktbestemmelse især haft fokus på løn- og arbejdsvilkår for opgaver udført på regionens byggepladser. Bestemmelserne i ILO-konventionen åbner dog en kontraktuel mulighed for at bygherren kan kræve, at arbejdsopgaver til regionens byggerier, der udføres i fx Polen, aflønnes i henhold til gældende overenskomst i det pågældende land. I bestemmelsen er det formuleret således: [aflønnes i henhold til] ” *kollektiv overenskomst, voldgiftskendelse, nationale love eller administrative forskrifter, og som gælder for arbejde af samme art inden for vedkommende fag eller industri på den egn, hvor arbejdet udføres*”. Administrationen har dog ikke kendskab til, at nogen offentlig bygherre har benyttet denne mulighed.

Ad spørgsmål 6)

Det må være op til tilbudsgiver (entreprenørerne) at tilegne sig viden herom på sædvanlig vis, og ud fra det der er kutyme i det pågældende land, hvor arbejdet udføres.

Ad spørgsmål 7)

Nej, der er ikke foretaget en sådan beregning.

Ad spørgsmål 8)

Der henvises i regionens standardkontrakter til følgende internationale konventioner: FN's konventionen om menneskerettigheder, ILO konventionen om arbejdstagerrettigheder, Rio deklARATIONEN om miljø- og udvikling og FN konventionen om korruption. Dette fremgår af regionens indkøbspolitik, som er vedtaget af regionsrådet.

Ad spørgsmål 9)

Der kræves billedlegitimation og en entydig identifikation af medarbejderens navn, medarbejdersnummer eller lignende samt oplysninger om ansættelsessted.

Ad spørgsmål 10)

Administrationen har ikke kendskab til, hvorvidt der har været fagforeninger, der har tilbudt at udføre kontrolfunktionen i Gentofte og Københavns kommuner.

Ad spørgsmål 11)

Den kontrol, der er beskrevet i mødesagen til regionsrådsmødet den 17/6-14, vil foregå som led i det almindelige tilsyn på byggepladsen og medfører derfor ikke ekstraudgifter. Der kan dog forekomme merudgifter, såfremt tilsynet giver anledning til mistanke om social dumping og dermed behov for at foretage yderligere undersøgelser.

Ad spørgsmål 12)

Nej, der er ikke foretaget en sådan beregning. De fleste offentlige byggerier har gennem årtier indeholdt disse arbejdsklausuler, og prisdannelsen på entreprisudbud må formodes at have tilpasset sig disse vilkår.

Bodsberegningsmodeller

Forretningsudvalget har bedt om, at ovenstående svar suppleres med oplysninger om bodsberegninger. Nedenfor fremgår bodens størrelse (0,5 promille) ved fire forskellige entreprissummer:

Entreprisesum, kr.	Bod (0,5 promille), kr.
500.000.000	250.000
250.000.000	125.000
10.000.000	5.000
1.000.000	5.000

Note: Der er lagt op til en minimumsbod på 5.000 kr. En bod på 0,5 promille ved en entreprise på 1.000.000 kr. ville ellers udgøre 500 kr.